

MALAKALI PARADZYUDochILARNING MUSObAQFA FAOLIYATI TEXNIK-TAKTIK KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TAHLILI

To'ychiyev Tohirjon Soxadillayevich

Namangan davlat universiteti San'at va sport fakulteti, Sport turlari nazariyasi va metodikasi kafedrasida, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

E-mail: t.s.tuycheyev@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19398684>

Annotatsiya: Ushbu maqolada malakali paradyudochilarning musobaqa faoliyati texnik-taktik ko'rsatkichlarining statistik tahlili, yuklamalarni rejalashtirish masalalari, ilmiy-uslubiy adabiyotlar tahlili, mavzuning dolzarbligi, maqsadi, xulosa va amaliy tavsiyalar yoritilgan.

Kalit so'zlar: sport, texnik-taktik, tizim, takomillashtirish, tayyorlov, qobiliyat, pedagogika, psixologik, malakali, musobaqa.

СОРЕВНОВАТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ ПАРА-ДЗЮДОИСТОВ: СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ТЕХНИЧЕСКИХ И ТАКТИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ

Туйчиев Тохиржон Сохадиллаевич

Наманганский государственный университет, факультет искусств и спорта, кафедра теории и методологии спорта, доктор философии (PhD) в области педагогических наук, доцент

E-mail: t.s.tuycheyev@gmail.com

Аннотация: В данной статье представлен статистический анализ технико-тактических показателей соревновательной деятельности квалифицированных парадзюдоистов, вопросы планирования их нагрузок, анализ научно-методической литературы, актуальность темы, её цель, выводы и практические рекомендации.

Ключевые слова: спорт, тренировка, система, улучшение, обучение, способность, педагогический, медицинский и биологический, психологический, социологический, критерии.

COMPETITIVE ACTIVITY OF QUALIFIED PARA-JUDO ATHLETES: STATISTICAL ANALYSIS OF TECHNICAL AND TACTICAL INDICATORS

Tuychiyev Tohirjon Sokhadillayevich

Namangan State University, Faculty of Arts and Sports, Department of Theory and Methodology of Sports, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor

E-mail: t.s.tuycheyev@gmail.com

Abstract: This article presents a statistical analysis of the technical and tactical indicators of the competitive activity of qualified para-judo athletes, issues of load planning, an analysis of scientific and methodological literature, the relevance of the topic, its purpose, conclusions and practical recommendations.

Keywords: sports, training, system, improvement, ability, pedagogical, medical and biological, psychological, sociological, criteria.

KIRISH

Ishning dolzarbligi. Mashg'ulotlar jarayoni bo'yicha ilg'or zamonaviy tajriba kurashchilar tomonidan texnik usullarning o'zlashtirilishi dastlabki to'laqonli nazariy tayyorgarlikka bog'liq ekanligini ko'rsatadi. Kurashshi, shu bilan birga, quyidagilarni: sport va texnikasi nazariyasi

asoslarini, texnik bo‘lgan tayyorgarlik usullarini va ularning af jismoniy, taktik va irodaviy-psixologik tayyorgarlik bilan aniq bog‘liqligini, tanlangan sport turi xil texnikasining umumiy tuzilish haqida asoslarini va uning elementlari xususiyatlarini;

harakatlarning turli shart-sharoitlarda va ayniqsa, o‘zining eng kushli bo‘lgan usulida xususiy texnikasining kushli va zaif tomonlarini;

raqiblar ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan aniq qarshilik usullarini;

aniq bir musobaqada uning oldida turgan asosiy masalalarni;

ayrim texnik usullar turli musobaqalarda va asosiy raqiblar tomonidan qanday foydalanishini; musobaqalar o‘tkaziladigan tashqi muhit shart-sharoitlarining ta‘sirini;

hakamlik qoidalarini va xususiyatlarini bilishi kerak.

Kurashshilarda harakatlanish amallari to‘g‘risida yanada shuqurroq tasavvur hosil qilish uchun ularda tasavvur qila olish, o‘z-o‘zini nazorat qilish va harakatlarni o‘ylab amalga oshirish qobiliyatlarini rivojlantirish lozim.

Nazariy tayyorgarlik sohasida so‘z bilan va ko‘rgazmali usullardan foydalaniladi.

Ular, o‘z navbatida, turli uslubiy amallar:

a) sport adabiyotlarini o‘rganish;

b) ma‘ruzalar, seminarlar, suhbatlar;

v) texnika bo‘yisha kino, fotomateriallarni tahlil qilish;

g) musobaqalarni maxsus kuzatish va tahlil qilish;

d) o‘zining xususiy texnik tayyorgarlik va musobaqalarda ishtiroki tajribasini tahlil qilish;

MATERIALLAR VA METODLAR

Shart-sharoitlar va musobaqa o‘tkazish joyi xususiyatlarini hamda hakamlik xususiyatlarini o‘rganish orqali bajariladi. Sport adabiyotlarini o‘rganish. Texnika bilan tanishish, odatda, sport adabiyotlarini o‘rganishdan boshlanadi. Musobaqalarda qatnashish niyatida bo‘lgan har bir kurashchi tanlangan sport turi texnikasini ham, o‘z asosiy raqiblari texnik imkoniyatlarini ham har tomonlama batafsil bilishi kerak. Kurashshi mahorati (malakasi) qanchalik yuqori bo‘lsa, sport 42 texnikasi sohasidagi unga qo‘yiladigan talablar ham shunshalik yuqori bo‘lishi kerak. Mumkin bo‘lgan barcha adabiyotlarni o‘rganib shiqish texnika asoslarini nazariy o‘rganish va texnik tayyorgarlikning eng asosiy va muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Texnika bo‘yisha asosiy bilimlarni o‘zlashtirishga kurashchi ma‘lum tizimli tartibda darsliklarni, monografiyalarni, qo‘llanmalarni, ilmiyuslubiy maqolalarni o‘rganish orqali erishadi. Texnikani shuqur tuchunmay turib uni ongli ravishda takomillashtirish to‘g‘risida garirish ham mumkin emas. Sport sohasiga oid gazeta va jurnallardan bo‘lg‘uvshi raqiblar xarakteristikalarini (musobaqalarda ko‘rsatgan texnik natijalari, jismoniy rivojlanish ma‘lumotlari, texnika bo‘yisha turli nazorat mashqlarini bajarish natijalari; eng yaxshi ko‘rgan texnik usullari va ularni qo‘llash shart-sharoitlari; psixologik jixatdan turg‘unligi va boshqalar) to‘g‘risida juda ko‘rgina foydali ma‘lumotlarni olish mumkin. Malakali paradzyudo yakka kurash sport turlariga butun bo‘lgam ixtisoslashtirilgan sport maktabida olib bkurashchilarni musobaqa kuchli faoliyati texnik-taktik ko‘rsatkichlari aniqlashda Namordik tajriba sinovlar jami 28 nafar shulardan 14 nafari tajriba guruhida 14 nafari nazorat guruhida Malakali paradzyudochilar jalb qilingan tajriba boshida quydagi natijalar aniqlandi. Texnik harakatlarni bajarish uchun urunishlar soni tajriba guruhida 6 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 6,1 tashkil qildi. texnik harakatlarni bajarish uchun baholangan (muvaffaqiyatli) urunishlar soni tajriba guruhida 4,1t ani tashkil qildi nazorat guruhida esa 3 tashkil qildi, tajriba guruhida 0,6 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 0,5tashkil qildi, texnik harakatlar uchun o‘rtasha baho tajriba guruhida 1,6 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 1,4 tashkil qildi, hujum

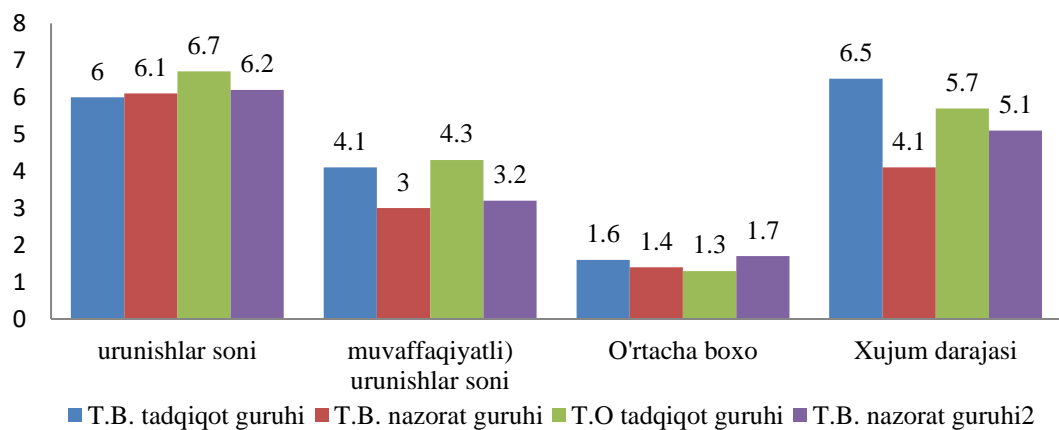
darajasi tajriba guruhida 6,5 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 4,1 tashkil qildi, Muvaffaqiyatli hujum oralig‘i tajriba guruhida 1,1 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 0,6 tashkil qildi, Raqibning baholangan hujumlar soni tajriba guruhida 4,1 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 3 tashkil qildi, Raqib hujumlarining umumiy soni tajriba guruhida 6 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 6,1 tashkil qildi, Yutqazilgan ballar yig‘indisi tajriba guruhida 4,1 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 6,5 tashkil qildi, Himoyaning ishonshiligi tajriba guruhida 0,6 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 0,5 tashkil qildi, Yutqazilgan ballarning o‘rtasha bahosi tajriba guruhida 1,4 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 1,6 tashkil qildi, Himoya darajasi tajriba guruhida 1,1 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 0,6 tashkil qildi, Hujum darajasi tajriba guruhida 00,2 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 00,1 tashkil qildi.

NATIJALAR

1-jadval. Malakali paradzyudoshilarning musobaqa faoliyati texnik-taktik ko‘rsatkichlari

№	Malakali paradzyudoshilarning texnik-taktik ko‘rsatkichlari	Belgilari	Koeffitsiyent			
			Tadqiqot boshida		Tadqiqot ohirida	
			Tg	Ng	Tg	Ng
1	Texnik harakatlarni bajarish uchun urunishlar soni	M	6	6,1	6,7	6,2
2	Texnik harakatlarni bajarish uchun baholangan (muvaffaqiyatli) urunishlar soni	N	4,1	3	4,3	3,2
3	Hujumning ishonshiligi	Ha	0,6	0,5	0,6	0,5
4	Texnik harakatlar uchun o‘rtacha baho	A	1,6	1,4	1,3	1,6
5	Hujum darajasi	Ha	6,5	4,1	5,7	5,1
6	Muvaffaqiyatli hujum oralig‘i	Ia	1,1	0,6	0,9	0,8
10	Raqibning baholangan hujumlar soni	N	4,1	3	4,3	3,2
11	Raqib hujumlarining umumiy soni	N1	6	6,1	6,2	6,7
12	Yutqazilgan ballar yig‘indisi	L	4,1	6,5	5,1	5,7
13	Himoyaning ishonshiligi	H3	0,6	0,5	0,6	0,5
14	Yutqazilgan ballarning o‘rtasha bahosi	Srr	1,4	1,6	1,6	1,3
15	Himoya darajasi	KZ	1,1	0,6	0,9	0,8
16	Hujum darajasi	R1	00,2	00,1	0,02	0,01

Malakali paradzyudo sport turlariga ixtisoslashtirilgan sport maktabida olib bkurashchilarni musobaqa faoliyati texnik-taktik ko‘rsatkichlari aniqlashda Namordik tajriba sinovlar jami 28 nafar, shulardan 14 nafari tajriba guruhida, 14 nafari nazorat guruhida malakali paradzyudochilar jalb qilingan tajriba oxirida quydagi natijalar aniqlandi Texnik harakatlarni bajarish uchun urunishlar soni tajriba guruhida 6,7 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 6,2 tashkil qildi. texnik harakatlarni bajarish uchun baholangan (muvaffaqiyatli) urunishlar soni tajriba guruhida 4,3tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 3,2 tashkil qildi, tajriba guruhida 0,6 tani tashkil qildi.

1-rasm. Tajriba va nazorat kurashchilar guruhlarining pedagogik tajriba oxirida texnik-taktik tayyorgarlik ko'rsatkichlari statistik farqini ifodalovshi diagramma

XULOSA

Nazorat guruhida esa 0,5 tashkil qildi, texnik harakatlar uchun o'rtacha baho tajriba guruhida 1,3 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 1,6 tashkil qildi, Hujum darajasi tajriba guruhida 5,7 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 5,1 tashkil qildi, muvaffaqiyatli hujum oralig'i tajriba guruhida 0,9 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 0,8 tashkil qildi, raqibning baholangan hujumlar soni tajriba guruhida 4,3 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 3,2 tashkil qildi, raqib hujumlarining umumiy soni tajriba guruhida 6,2 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 6,7 tashkil qildi, yutqazilgan ballar yig'indisi tajriba guruhida 5,1 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 5,7 tashkil qildi, himoyaning ishonshiligi tajriba guruhida 0,6 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 0,5 tashkil qildi, yutqazilgan ballarning o'rtacha bahosi tajriba guruhida 1,6 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 1,3 tashkil qildi, himoya darajasi tajriba guruhida 0,9 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 0,8 tashkil qildi, hujum darajasi tajriba guruhida 0,02 tani tashkil qildi nazorat guruhida esa 0,01 tashkil qildi.

Adabiyotlar

1. Kerimov F. A. Sport sohasidagi ilmiy tadqiqotlar. Toshkent, 2021, 334 b.
2. T.S.To'ychyev "Ko'zi ojiz va zaif ko'ruvchi o'smir dzyudochilarning jismoniy rivojlanishini aniqlash usullari". Namangan davlat universiteti Xududiy ilmiy-nazariy anjuman. 2022. 553-559-betlar
3. T.S.To'ychiyev Malakali kurashchilarda texnik va taktik tayyorgligini innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash usullari. Namangan davlat universiteti ilmiy axborotnomasi. 2019.2-soni 230-235-betlar.
4. T.S.To'ychiyev Ko'zi ojiz va zaif ko'ruvchi o'smirlarda dzyudo sport to'garak mashg'ulotlarini o'tkazishda umumiy va maxsus tayyorgarligining birligi tamoyilini ahamiyati. Namangan davlat universiteti ilmiy axborotnomasi. 2022.11 son 456-461-betlar.
5. Ko'zi ojiz va zaif ko'ruvchi bolalar va o'smirlarni jismoniy shakllantirishda zamonaviy dzyudo pedagogik texnologiya elementlarini qo'llashning afzalliklari. "Jismoniy tarbiya va sportning rivojlanishi muammolari: tarix, zamonaviylik, kelajak". Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani. 2022. 351-358-betlar.
6. Ko'zi ojiz va zaif ko'ruvchi o'smir dzyudochilarning sport to'garak mashg'ulotlarida jismoniy rivojlanishini aniqlash usullari.2022